

ءۇستىرت ياكى ويپات بولسىن، وتتاي مستقىلاً الده قافاعان ايازدى ئىكىر بولسىن، قۇمدى ئشول نەمەسە شۇرات بولسىن، مۇنداعى ادامدار توراڭىعى اعاشىنىدai قاچىرىلىقىن كۈرەس جۇرگىزدى، تىنباي وزىن الۋەتەندرىدى، شەكارا وڭىرگە تامىر تارتىتى، وۇلس قوشۇغا پېيىل بولدى ——

شىنجىڭلىك ٻاپتاق دالاسنا تامىر تارىقان توراڭى روحى

وقىتۇشلار قوشىنىن جەتىلىرىدى . 2020 - جىلى 5
ايدا لىۋى جىھۋاي اوسبىپ شىنجىباڭ اۋىل شارۋاشلىق
داشۇۋەسىنىڭ ورنىباسار مەكتىپ باستۇندا تاعادىيىندالىپ،
وقۇ - اعارتۇ جاينىن شىنجىباڭغا كومەكتەسۋ جولىندا
ۇزدىكىسىز كۇرەس جۇرگىزدى .
ھەگىرەد قاچىرلىلىقىپەن كۇرەس جۇرگىزۋ،
عوزىن تىببىي ئۆتەندىرىۋ توراڭىعى رۈھىنىڭ ماڭ-
كىلىك قاسىيەتى دەسەك، وندَا شەكارا وىڭىرگە تامىر
تارتۇ، ۇلەس قوشۇعا پەيىل بولۇ توراڭىعى
رۈھىنىڭ ايقىن بەتالىسى جانە بىكەنەن جەتسى-
تىگى بولماق. جۇڭگو شىنجىباڭ تارىحى جىز ھەتھەر-
لىك، ھېپىندەي بىلگەرلەھۇ گە بتالاندىرىاتىن شارۋا-
شلىق قۇرۇ تارىحى مەن ۇلەس قوشۇ تارىحى
بولىپ تابلاadi . ھەكىنىشى 100 جىلدىق كۇرەس نى-
ساناسىنا قارايى ارىشىنداي قادام باسو جاڭا ساپارىندا
ئار ؤلت كادر - بۇقاراسى توراڭىعى رۈھىن شىتە
جۇرەككە ئىيالاتىپ، سىرتتتا ارەكەتكە ئىنالدىرىپ،
توراڭىعى رۈھىنىڭ ادال قورعاۋشىلارى، باتىل جالا-
عاسترۇشلارى جانە سانالى امالىياتنا ئىگىلەۋشىلە-
رى بولۇعا قۇلشىنادى .

”عشول - جازيراداعي عبیلم ورداسی“ ده پ
اتالعان تاریدم داشوه سنگ وقو - اعارت تو قزمد تکه ر -
لدری و گنزوستک شینجیاڭغا تامر تارتىپ، پارتىا
لۇشىن ادام تارىيەلەۋگە، مەمەلەكەت ئۇشىن دارىن -
دى تاربىيەلەۋگە تاباندى بولسپ، شینجیاڭدى قىزۇ
سوپىدتن، شینجیاڭدى گۇلدەندىرەتن ئېرى توب
”بالاوسا توراڭىنى“ باۋلۇپ شققى. مەكتەپ قو -
ريلغاننان قازىرگە دەيىن 70 مىڭنان اسقام داشۋە
تاۋىسقان وقوشىنىڭ 70% كە تاياؤسى و گنزوستك
شينجياڭدا قالپ قىزەتتىدى.
توراڭى رۈھىن جالعاسترىپ، شەكارانى
كۈزەتتى اسقاق سەزىمەن شىڭدادى. قارۇلى ساقشى
بىيڭىۋان باس اترەتى مندەت اتقارو 6 - تارماق اقد -
رەتى هەرزىم سايىن ارناؤلى تاقرىپتىق پارتىا سابا -
عن ويداعدىي ئوتىپ، وفېتسەر - اسکەرلەردى
قىزىل ھىكى جۈرتىي ھىككۈرسيالاۋغا ئىيمداشتىر -
دى. ولار تاعى «توراڭى»، «عشول - جازيرانى
اسقاتتا شىرقاۋ» سياقىتى نومەرلەردى جاساپ،
قوپىپ، مېكرو كينو ئۆتىسىرىپ، وفېتسەر - اسکەرلەر -
دى توراڭى رۈھىن ساۋىللەندىرىپ، اسکەرلى لە -
گەرگە ھەسە قوشۇغا شايىتىندىرىدى.

اۆتونوميالى رايوندىق ساياسى كەگەستىڭ مۇ شەسى، تارىم داشۋەسى گۆمانىتارلىق شۇھىۋانسىڭ باستۇرى شياۋ تاۋ وقو - اھار تۈدىك ئېرىنىشى شەبىنە 27 جىل تامىر تارتى. بىىلىغى اۆتونوميالى رايوندىق ھكى ماجىلسىكە ول «شىنجيماڭدى مادەنيدىتىپ نار- لهندىرۋەدى» جەتەكشى ھتىپ "توراڭعى رؤھىن" با- رىنىشا اسقاقتاتۇ» وُسىنسى جوباسىن الا كەلدى.

”توراڭعى رؤھى قىمباتى رەھانى بایلىق، شىنجيماڭدى مادەنيدىتىپ نارلەندىرۋەدىك ماڭىزدى مازھۇنى. جاخا داۋىرەدەگى جۇڭگوشَا سوتىيالىس- تىك شىنجيماڭ قۇرۇ بارسىندا توراڭعى رؤھىنىڭ تەرەڭ ئەمانى مەن وسى زامانىقۇن تولىق اشپ، توراڭعى رؤھىن كۇش سالا وُگىتتىپ، اسقا- تاتىپ، وُلىتىمىز ئۇشىن رۇح پەن جىگەردى ئېسى- تىرۋەمىز، داۋىرەمىز ئۇشىن زەيىن - زەرەدە مەن كۇش - قواكتى ئېسىتىرۋەمىز كەرەك”， - دەدى شاۋ تاۋ.

جو عاری ئونىمىدى اۋىل - قىستاق تاس جوللىنىڭ سالۇ، باسقارۇ، قورعاۋ، اينالىم ”قىزىمەت ارناساننىن نەگىزىنەن قالىپتاسترىپ، اۋىل - قىستاق تاس جولىن جونىگە سالۇ قابىلەتنىن كورنەكتى جو عارىدالاتقى كەرەك. 2025 - جىلدىڭ سوڭىنا بارغاندا ”تاس جول باستىعى ئۇزىمەن“ وزەك ھتكەن ”تۇرتىتە جاقسى اۋىل - قىستاق جولي“ قۇريللىسىنىڭ ئۇزاق ئونىمىدى مەحانىزىمەن جاپىياي ورناتىپ، اۋىل - قىستاق تاس جوللىنىڭ جو عارى ساپالى دامۇ جۇيىه-

تەمەر شەكتى سەرىكىتكەستىگىننە و سىزامانداناعان
دۇمنا پەش پەن ئۇندىرسى جەلسىن كوردىك،
88 جاستاغى زەينەتكە شەققان قىزەتكەر يان جاڭچۇا
تەبىرنەنسىن باسا الماي: ”وسىنىڭ بارلىعى كۇرەس-
پەن كەلگەن!“ - دەدى.

70 جىلدىڭ الدىندا شىنجىياڭدا تۇراتىن ازاتتىق
ارمىانىڭ كوماندىر - جاۋىنگەرلەرى مەن شىنجىياڭ-
دالاعى ئار ئۇلت كادر - بۇقاراسى كىھر كىمىدى،
شەر استى ئۇنەمدەپ، قول، ارقا كۇشتەرىنە سۈيە-
نىپ، 1 - تامىز بولات - تەمەر زاۋودىن قۇرۇغان
كۆرنىسىتەرى كۆز الدىمېزغا كەشەگىدەي ھەستەيد.
دى. ئېرى سۈيەم تەمەر جول جوق بولۇدان جوعا-
رى قارقىندى تەمەر جول داۋىرىنە قادام باسقانغا
دەيىن، جابق، مەشۇ، الاقانىدai جەردە تۇرۇۋدان
جىبىك جولى ھكونومىكالىق بەلدەۋى وزەكتى را-
يۇنىسا دەيىن، شەر اس پەن كىھر كىيم جەتسىپەۋ-
دەن تىنىش ئۆمر، الاڭسىز تىرىشلىك كەشىرەۋە-
دەيىن... شىنجىياڭدىقتار توراڭى سىاقتى ئۆزىم-
دى، قاجىمايتىن مەنەزىدى شىڭداب، كۇرەس
جۇرگىزۇ ارقلى و تانىنلىك باقىس سولتوۇستىك مۇيىد.

سنده ساتنانتى دۇئىيە كەرەمەتن جازدى .
توراڭىعىدان نە وۇيرەنۋە كەرەك ؟ ونىڭ وەرى-
شە گىدىك كۇشىنە قامتلغان قايىسار ھەرك - جىگە-
رىنەن، قالتقىسىزدىق رۇحىنەن جانە دارقاندىعىنەن،
تۇراشىلىدىعىنەن وۇيرەنۋە كەرەك . ورنقىتلىقىتى
قورعاۋ شايقلاس مایدانيدا ئار ۋۇلت كادر - بۇقارا-
سى ھل بىرلىكىنەن بەرەك قامال تۇرۇزىپ،
“ئۇش ئۇرۇلى كۈشپەن” باتىل كۇرەس جاسادى؛
كەدىيلىكتەن ارىلىتۇدان قامال ئۇ جاۋاپناهاسىنا
كادر - بۇقاراسىنىڭ سايلاۋىت كۈشپەن شايقلاسقا اقت-
تائىغان، كەدىيلىك قامالىن بىرگە العان قاجىرىلى قول-
شىنسى جازىلىدى؛ بىندەتتەن ساقتاڭۇ - تىزگىنەنۋە
كۇرەسنەدە پارتىيالى كادىلار مەن ئار ۋۇلت بۇقارا-
سى تاماشى كۈشتەردىن بىرىكتىرىپ، وېرىۋەسپەن ايد-
قاستى... توراڭىعى رۇحى شىنجىياڭدىقتاردىك رۇحانى
قان تامىردىن تەرەڭ تووعسىپ، تىيانشان ۋلاندارد-
نىڭ ورتاق قۇن تالپىنىسىنا اينالدى .

توراڭىعى رۇحىنىڭ باتىل جالعاستىرۇشلارى جانە

سالى امالیاتتا ایگلەو شىلەرى بولۇغا قولشىنىدى
”تالايمى جىلىعى شىنجىياڭغا كومەكتەسۋ ماعان
شىنجىياڭغا دەگەن تەرەڭ ماھاببات ورناتتى . وقاد-
نىڭ قاجەقى مەنىڭ العا باسۋاداعى قوزعاۋوشى
كۈشمە، شەكارا وڭىرگە تامىر تارتۇ، شەكارا وڭىرگە
وۇلەس قوسۇ مەنىڭ وەرلىك سۇيىسىپەن شىلىگم جانە
تالىپنىسىم“ . ئۇرتىس 3 رەت شىنجىياڭغا كومەكتەسۋوشى
رەتىنەد شىنجىياڭدا 10 جىلدان استام قىزمەت سىتەگەن
”تولىمىدى شىنجىياڭغا كومەكتەسۋوشى كادىر“ شىنجىياڭ
اۋىل شارۋاشلىق داشۋەسى پارتكومىنىڭ تۇراقتى
مۇشەسى، ورىبىباسار مەكتەپ باستىعى لىيۇ جىھۋاي
تۇرائىقى سىاقتى شىنجىياڭدا تامىر تارتتى .

2010 - جلی 12 - ایدان باستاپ، لیو جھوای
حنان جاراتیلسنگ علمدار داشۋەسنىڭ 7 -، 8 -،
9 - توپتا شىنجىياڭغا كومەكىسىشى كادرى رەتىنده،
قۇمىل كاسپىتىك تەھنىكالق شۇھىۋانى پارتىكۆمنىڭ
مۇشىسى، ورنباسار مەكتەپ باستىعى مىنندەتن اقفار -
دى. ول قۇمىلدابىي العاشقى جوغۇارى دارەجەلى مەك -
تەپتى باسقاراپ قۇردى، قۇمىلدابىي العاشقى كاسپى
سالاسىن زەرتتەنە ورنىن قۇردى، كەتىدەتن تاڭداۋاڭلى

قالای جۇلمالاپ، سور توپراق جەگىدەي جەۋەگە
ۇمتىلىسا دا، توراڭىعى قۇمدى شولگە مىزعمىي تامىر
تارتىپ، قۇم توبىدەلدەرى تاپچىلتىپاي، شۇراتتاردى
قورعاپ جاتادى. توراڭىنىڭ بىاتىق جەرگە اداڭ
بۇغانىنىدai، تىيانشان الابىندىاعى ئار ئۇلت كادر -
بۇقاراسى دا باستان - اياق پارتىيا مەن مەمەلەتكە
دەگەن دىستىق سۈيىسپەن شىلىكتەرىن دەڭ بىدرىك
سەنم، دەڭ ئۇلەن جاۋاپىكىر شىلىك ھتىپ كەلەددى.
ھەسەگىنە ئىمنىپ بەيچىڭگە بارىپ ئىوراعا
ماۋ زىدۇڭغا اماندا ساپاق بولغان قۇرۇبان تۇلۇمنا
شەكارا كۆزەتتۇ جولىنىدا "جۇڭگو تاسى" دەپ
وېیپ جازا بەرگەن بۇرماھان مولدوعا دەيىن،
وتكەن عاسىردىڭ 50 - 60 - جىلدارىنىدا اداڭ جۇ-
رەگىن الاقانىنا سالىپ شىنجىياڭدى كوركەيتىكەن
شەكارا وڭىرگە كومەدە كەلەگەن جاستاردان جاڭا
داۋىرىدە نەگىزگى ساتىعا تامىر تارتىپ، شەكارا
وڭىرگە ئۇلس قوسقان ئار ئۇلت ۋلاندارىنا دەيىن،
مەيلى قاندай قىزمەتپەن شۇعلمەدانسىن، مەيلى
قاي جەردهن كەلسىن، شىنجىياڭدابى ئار ئۇلت
كادر - بۇقاراسىنىڭ پارتىيانى سۈۋىيە، وتاندى

عسویو، شینجیاڭدى عسویو نېھتى بولاتتاي مىزىدە.
ماس بەرىك بولدى.

توراڭى روحى پارتىانىڭ اۋەلگى ماقساتىمەن،
بورىشىمەن ساباقتاسقان

”شەريما اۋدانىدا قۇمدى بوران كۇشتى“
بولادى، الايدا ئىزىدىڭ ارىنىمىز ودان دا كۇشتى.
مەن توراڭى سياقتى شەكارا وىرگە تامىر تارتىپ،
بۇقارارا ئۈشن كوبىرەك يىگى ئىس سىتەيىمەن، ناققى
ئىس بىتىرەمەن“. تاياؤدا داخلىقىن ”مەملەكتەتىك
تاڭداۋلى اۋدانىدىق پارتىكوم شۆجىي“ اتاعىن العان
شەريما اۋدانىدىق پارتىكومنىڭ شۆجىي ما جىاڭشان
منه وسلايى دەدى.

شەريما اۋدانى ملگەرى اۋىر كەدەھىي اۋدان،
كەدەھىلىكتەن ارىلىتو منىدەتى ھەكشە جاپالى
بولاatin. ما جىاڭشان كوتەرمەگە العان، بايالانسى
ورناتقان اۋىر كەدەھىي قىستاققا باستاماشلىدىق
تىپ، 115 كەدەھىي قىستاقنى جانە 7 كەدەھىي 55مەس

قىستاقتى ارالاپ، بىلگەرنىدى - كەينىدى 4000 عا
تاياؤ و تباسعا بارىپ احۋال ئۇستى.
انالغان اوڈانىڭ جاقا اوېلىنىدابى 7 اوپر
كەدەي قىستاقتىڭ اوفر سو حاۋاپىسىز دىكى ماسەلە-
سن شەشۈ ئۇشىن، ما جىاتىشان سو يىكلىكى كادر-
لاردىن باستاپ تاۋ اسىپ، ادرى لاردى باسپ، اۆتو-
كوللۇك جىدەتلىكلىكىن جەرلەرگە جاياؤ بارىپ، سو
زاۋىدىن سالاتىن ورىن تاڭىدايدى.
2019 - جىلدىڭ سوڭىندا 7 قىستاقتقا قۇبىر
سوئى ئاساتىي جەتكىزىلدى. 2020 - جىلى شەرييا او-
دانى كەدەيلىك تىزىمىنەن شىعارىلغان اوڈانىداردىڭ
قاتارىنا قوشىلدى. بىيل شەرييا اوڈانىدىق پارتىكومعا
”كەدەيلىكتەن ارىملۇتۇدان قامال ئۇدداعى مەممەلەكەت-

تک وزات کولله کتیو" دا شق اتاعی بهر بله دی.
 تور ائمی رؤحی پار تیامز دیلک جو گنگو حالقین
 با قباقنا کنه لتو، جو گھوا و لتنیلک ڈلی گوله دنون جو۔
 زه گه اسرؤ اوہ لگی ماقسامتھه ن، بور شسمه ن ساباق۔
 تاسقان، پار تیامز دیلک حالتقی نتھیما قاستر پ،
 باستاپ، قول شنا کھر هس جاساپ تابسقا قول جه تکنیز۔
 گهندی گنلک ھلک تاماشا توں سندیر مهنسی۔
 ماہ گالک توم شنحای 1 - تامن بولات -

□ انا ر بولت / شينجيلاڭ ئازەتنىڭ ئىلىشىسى
لي ياك

شينجيلاڭنىڭ كەڭ كوسىلگەن قۇبا ئتۇز،
قۇمدى شولىندە ھەڭ وزگەشە ئېرىغاش — توراڭى-
عى بار.

توراڭى “قۇمدى شولىدەگى قاھارمان اعاش”
اتالغان، ”ونسە مىڭ جىل ولمەيتىن، ولسە مىڭ
جىل قۇلمايىتىن، قۇلاسا مىڭ جىل شىرىمەيتىن“
قايسىەت ونىڭ ومىرەمن جازغان حىكىمەتى
سانالادى.

ول — قۇمدى شولىدەگى قورشاغان ورتانى
وزگەرتۈشى، ئۇزدىكسىز شوقتاتىپ، ”ئېرى ئتۇپ
توراڭىعىدان ئېرى تووعاي كوكىتەگەن“ ھكولوگىالق
قالقلىق قالپاتاسترايدى؛ ول جالعز قالپىندا قۇمدى
ئۇشولىدە ئاؤقىمەتن تارتىپ، تامىرىن تەرەنگە جىبە-
رىپ، قىڭىر - قىسىق بۇتقاڭتارىن كەڭگە جايىپ، ئار
سۇيەم شۇرات اوڭماعن قورعاپ جاتادى.

تىيانشان الابىندا ئۇستىرت، ياكى وېيات
بولىسىن، وتنىاي مستقى الاب، الدە قاقاعان ايازدى
ئۇڭىر بولىسىن، قۇمدى ئشول نەمەسە شۇرات
بولىسىن، مۇندىعى ادامار توراڭى اعاشىتىدى ئۇن -
ئۇنىسىز ھېڭىدەك هېنىپ، قايىسارلىقپەن ئۆسپ - جە-
تلىپ، بارلۇق بوجەت - تو سقاۋىلداردى جەڭىپ،
بارلۇق قىيندىقتاردى ھىڭسەرىپ، قاھارمان توراڭى
رۇھن سومدادى.

3 - رەتكى ورتالىقلىڭ شينجيلاڭ قىزمەتى جونىنى
دەگى ئىڭىمە ماچلىسىندا بىاس شۇجى شى جىنپىلەك
بىلاي دەپ بىاسا دارپىتەدى: ”لۇت رۇھى مەن ئاداۋىر
رۇھن اسقاۋاتىپ، توراڭى رۇھى مەن بىيكتۈوان
رۇھن امالىياتتا ئىگىلەپ، ئار دارەجەلى كادرلاردى
جاڭا داۋىرەد شەكارا ئۇڭىرگە تامىر تارتۇغا، شەكارا
وئىرگە لۇھىس قوشۇعا سىتالاندىرۇ كەرەك.

الدىڭىلاردىڭ ئىزىن سوڭىغىلار بىاسپ، ون
وشقىنىن جالعادى. ”قاچىرىلىقپەن كۈرەس جۇرگە-
زەقىن، تىنبىاي ئوزىن الۋەتەندىرىتىن، شەكارا
وئىرگە تامىر تارتاتىن، لۇھىس قوشۇعا پەھىل
جەتكەكە ئىنالىپ، ئار لۇت حالقىنىڭ وۇدەرە العا
باسۇينا سارقىلماس قوزغاۋۇشى كۇش ازىزلىدى.

توراڭى رۇھى — ئۇ لۇت رۇھى مەن ئاداۋىر
رۇھنىڭ ماڭىزدى قۇرامى

بىيلىعى وقو تاۋىسو ماتسىمندا اراسى مىڭ شا-
قرىم، ئېرىن - ئېرى تانمايىتىن 2 جاس -
جۇڭگۇ مۇناي داشۋەسىنىڭ (بىيچىلەك) نەڭىزىگى
مەكتەپ بولىمىنەن كەلگەن حى لانشواڭ مەن وسى
مەكتەپتىڭ قارامايلى مەكتەپ رايونىنان كەلگەن
تان جۇڭتۇي تارىم مۇناي الابىنا بارىپ قىزمەت
ستەپ، تانىمىزدىڭ شەكارا ئۇڭىرگە مۇنایشى
بولامىز دەگەن وۇقسas تاڭداۋ جاسادى.

2020 - جىلى 7 - كۇنى بىاس
شۇجى شى جىنپىلەك جۇڭگۇ مۇناي داشۋەسى
(بىيچىلەك) قارامايلى مەكتەپ رايونىنان وقو تاۋىسقان
وقوشىلارغا جاۋاپ حات قايتارىپ، ولاردىڭ شەكارا
وئىرەنگى نەڭىزىگى ساتىعا بارىپ قىزمەت سىتەۋدى
جاڭداباندارىن تۇرۇقتانىدرى، سونداي - اق
بۈكىل هلەنگى جوغارى مەكتەپتەرەن وقو تاۋىسى-
قان وقوشىلارغا تىلەك جولىداي، ”اسقاق ارمان

<p>جولداسى ارقالايدى، قىستاق دارەجەلى تاس جول باستىعن قىستاق تۇرۇنىدارى كومىتەتنىڭ مەڭ- گەرۋوشىسى ارقالايدى، ئار دارەجەلى تاس جول باستىعى نەگىزىنەن قاتىسى ئۆپل - قىستاق تاس جولىن باسقارۇ جانە وعان سايياتىن ماسەللەردى سايىكەسپ جونگە سالۇ قىزەقىنە جاۋاپتى بولادى. «اتقارۇ جوباسىندا» مىنالار ورتاعا قويىلدى: ”تاس جول باستىعى ئۇزىمىن“ وزەك ھتكەن ئۆپل - قىستاق تاس جولىن باسقارۇ، قورعاۋ جۇيە-</p>	<p>(باسى 1 - بەتتە) «اتقارۇ جوباسىندا» مىنالار ورتاعا قويىلدى: رايونمىز اۋداندىق (قالا) و كىمەتتىڭ جاۋاپتى جول - داسى باس تاس جول باستىعى بولغان اۋپل - قىستاق تاس جولنىڭ ”تاس جول باستىعى ئۇزىدى- من“ جاپىي اتقارىپ، اۋدان دارەجەلى تاس جول باستىعن اۋدان دارەجەلى حالق و كىمەتتىنىڭ قاتى- ناس - تاسىمال قىزەقىنە جاۋاپتى جولداش ارقالايدى، اۋپل دارەجەلى تاس جول باستىعن اۋپلدىق</p>
---	--